

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Bożena Ziółkowska

Sędziowie: SSO Hanna Bartkowiak (spr.)

SSR del. do SO Andrzej Klimowicz

Protokolant: st. prot. sąd. M. K. (1)

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Bogusława Tupaja

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2015 r.

sprawy **M. M.**

oskarżonego z art. 160 § 1 kk i inne

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Szamotulach

z dnia 5 lutego 2015 r. sygn. akt II K 1166/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Szamotulach do ponownego rozpoznania.

A. K. B. H. B.

UZASADNIENIE

M. M. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 4 marca 2013 r. w S. w mieszkaniu przy ul. (...) naraził D. K. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, w ten sposób, że w jego obecności użył broni palnej, tj. o przestępstwo z art. 160 § 1 kk;

II. w dniu 4 marca 2013 r. w S. przy ul. (...) nieumyślnie spowodował naruszenie czynności narządu ciała M. K. (2) w ten sposób, że użył on broni palnej w wyniku czego pocisk wystrzelony z broni przebił się przez drzwi wejściowe od mieszkania i ranił przechodzącego klatką schodową M. K. (2), powodując u pokrzywdzonego obrażenia ciała w postaci rany postrzałowej lewego uda z wlotem na tylną przyśrodkową powierzchnię uda około 10 cm nad kolanem, przy czym obrażenia te naruszyły czynności narządów ciała M. K. (2) na czas dłuższy aniżeli siedem dni, tj. o przestępstwo z art. 157 § 1 i 3 kk;

III. w nieustalonym okresie, do dnia 9 lutego 2014 r. w S. przy ul. (...) posiadał bez wymaganego zezwolenia broń palną w postaci pistoletu (...)kaliber 8 mm nr (...)oraz amunicji w postaci pięciu naboju karabinowych kaliber 308 Win., tj. o przestępstwo z art. 263 § 2 kk;

IV. w dniu 8 lutego 2014 r. w S. przy ul. (...), umyślnie dokonał uszkodzenia mienia w postaci podwójnej plastikowej szyby w oknie mieszkania (...), poprzez jej wybicie rzucanymi cegłami, czym spowodował straty o wartości 500 zł na

szkodę P. F. i G. F., działając przy tym publicznie i z oczywiste łałego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego, tj. o przestępstwo z art. 288 § 1 kk przy zastosowaniu art. 57a § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Szamotułach, wyrokiem z dnia 5 lutego 2015 r. wydanym w postępowaniu o sygn. akt II K 1166/14 po uwzględnieniu wniosku prokuratorskiego o wydanie wyroku i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar i środków karnych bez przeprowadzenia rozprawy, uznał **oskarżonego M. M.** za winnego zarzucanych mu czynów popełnionych w sposób wyżej opisany:

1. w punkcie I, tj. przestępstwa z art. 160 § 1 kk i za to na podstawie powołanego przepisu wymierzył mu karę 1 miesiąca pozbawienia wolności;
2. w punkcie II, tj. przestępstwa z art. 157 § 1 i 3 kk i za to na podstawie art. 157 § 3 kk wymierzył mu karę 1 miesiąca pozbawienia wolności;
3. w punkcie III, tj. przestępstwa z art. 263 § 2 kk i za to na podstawie powołanego przepisu wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
4. w punkcie IV, tj. przestępstwa z art. 288 § 1 kk w zw. z art. 57a § 1 kk i za to na podstawie art. 288 § 1 kk wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Następnie, na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk połączył wymierzone oskarżonemu kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie natomiast art. 69 § 1 i 2 kk w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie wymierzonej oskarżonemu kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 lat tytułem próby.

Na podstawie art. 71 § 1 kk orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych, ustalając wysokość każdej stawki dziennej na kwotę 10 zł.

W ostatnim punkcie wyroku, na podstawie art. 627 kpk i art. 2 ust 1 pkt 3 oraz art. 3ust 2 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego zwrot kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa w kwocie 4 579,15 złotych i wymierzył mu opłatę w kwocie 430 zł.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości na niekorzyść oskarżonego prokurator. Zarzucił orzeczeniu rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego – art. 343 § 7 kpk w zw. z art. 335 § 1 kpk, polegające na uwzględnieniu wniosku prokuratora o skazanie M. M. bez przeprowadzenia rozprawy i wydaniu wyroku zgodnie z wnioskiem, pomimo iż był on wadliwy w zakresie braku orzeczenia wobec oskarżonego nawiązki na rzecz pokrzywdzonych, w konsekwencji czego doszło do rażącego naruszenia przepisu prawa karnego materialnego - art. 57a § 2 kk, poprzez nieorzeczenie wobec oskarżonego obligatoryjnej nawiązki na rzecz pokrzywdzonych P. F. i G. F..

Podnosząc tak, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Szamotułach do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora była zasadna i zasługiwała na uwzględnienie. Ustalenie to skutkowało uchyleniem zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Kontrola odwoławcza potwierdziła zasadność zarzutu naruszenia reguł postępowania określonych w art. 343 § 7 kpk w zw. z art. 335 § 1 kpk. Owo uchybienie miało charakter istotny, gdyż pociągnęło za sobą obrazę prawa materialnego, której następstwem była wada pierwszoinstancyjnego orzeczenia.

Sąd I instancji nie dostrzegł, że akceptując bezkrytycznie wniosek złożony w oparciu o art. 335 kpk doprowadził do naruszenia art. 57a § 2 kk. Przepisu, który nie został wskazany przez oskarżyciela jako przepis ustawy karnej, który znaleźć musi w sprawie zastosowanie w przypadku skazania M. M. za czyn opisany w punkcie IV aktu oskarżenia.

Skarżący prawidłowo podniósł, że zastosowanie wspomnianego przepisu było obligatoryjne. Wskazuje na to kategorię brzmienie ustanowionej nim reguły postępowania, która nakazuje sądowi, w wypadku skazania za występki o charakterze chuligański (art. 57a § 1 kk) orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, chyba że orzeka on obowiązek naprawienia szkody, obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub nawiązkę na podstawie art. 46 kk.

Wniosek prokuratora o wydanie uzgodnionego z oskarżonym wyroku nie określał obowiązku wymierzenia nawiązki na rzecz pokrzywdzonych P. F. i G. F.. Był on zatem obarczony wadą. Ta zaś nie została dostrzeżona przez Sąd Rejonowy.

Ponadto podnieść należy, że wywołana nieuwagą Sądu niższej instancji następca obraza prawa materialnego miała charakter głębszy, aniżeli podnosił skarżący. We wniosku złożonym w sprawie na podstawie art. 335 kpk zaproponowano bowiem wymierzenie za czyn opisany w punkcie IV aktu oskarżenia uzgodnionej z oskarżonym kary 3 miesięcy pozbawienia wolności. Kary zatem, która nie odpowiadała prawu. Przepis art. 57a § 1 kk nakazuje bowiem wymierzenie kary przewidzianej za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości nie niższej od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę. W przypadku przypisania chuligańskiego sprawstwa występkę z art. 288 § 1 kk wymierzona kara pozbawienia wolności nie mogła więc wynosić 3 miesiące, gdyż jest to dolna granica zagrożenia karą za występki uszkodzenia cudzego mienia w postaci podstawowej.

Podsumowując, wyrok nie mógł się ostać w obecnym kształcie i musiał zostać uchylony. Sąd II instancji kierował się przy tym regułą, że w żadnym razie, orzekający w trybie art. 343 § 1 w zw. z art. 335 § 1 kpk sąd nie ma uprawnienia do uwzględnienia wniosku o wymierzenie kary, której orzeczenie naruszałoby przepis prawa materialnego. Procedowania sądów nie może bowiem sprowadzać się do bezkrytycznego akceptowania wniosków prokuratorskich o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy. Skazanie bez przeprowadzenia rozprawy musi zostać poprzedzone gruntownymi badaniami wszystkich kryteriów dopuszczalności takiego wniosku. Skierowanie wniosku prokuratora w trybie art. 335 § 1 kpk nie zwalnia bowiem sądu od obowiązku kontroli jego formalnej i materialnej poprawności, a zakresem tej weryfikacji winna zostać objęta nie tylko kwestia bezbłędności postulowanych przez prokuratora rozstrzygnięć, ale także to, czy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości. Zgodnie z art. 343 § 7 kpk, powinnością sądu rozpoznającego wniosek prokuratora, złożony w trybie art. 335 § 1 kpk, jest zbadanie zasadniczej kwestii sprawstwa określonego czynu przez daną osobę, ale również wszelkie inne okoliczności, które są istotne dla oceny prawno-karnej czynu będącego przedmiotem osądu. Stwierdzenie jakichkolwiek wątpliwości w tym zakresie nakazuje sądowi skierowanie sprawy na rozprawę celem przeprowadzenia postępowania dowodowego, które pozwoli te wątpliwości wyjaśnić (vide. wyrok SN z 4 grudnia 2014 r., III KK 381/14, Prok. i Pr.-wkł. 2015/4/14).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy powinien zatem rozpoznać sprawę na zasadach ogólnych, uwzględniając wyżej zaprezentowane uwagi. Zauważyć jednak trzeba, odnosząc się do kary pozbawienia wolności wymierzonej za czyn opisany w punkcie IV aktu oskarżenia, że nie jest już możliwe w tym postępowaniu wymierzenie jej w zakresie większym aniżeli uczyniono to w zaskarżonym wyroku. W ocenie Sądu Okręgowego naruszenie prawa w tym wypadku było wynikiem wadliwego działania sądu i oskarżony nie może ponosić negatywnych konsekwencji wydania przez sąd orzeczenia niezgodnego z prawem, zatem obowiązuje tu w pełni, także w postępowaniu ponownym, zakaz reformationis in peius (por. wyrok SN z 12 maja 2011 r., II KK 97/11, OSNKW 2011/7/63 oraz teza 21 komentarza do art. 434 kpk [w:] T. H. Grzegorzcyk, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Artykuły 1-467. Lex, 2014). Zakaz ten ustanowiony w art. 434 § 1 kpk, zezwala sądowi odwoławczemu orzekać na niekorzyść oskarżonego tylko wtedy, gdy wniesiono na jego niekorzyść środek odwoławczy, a także tylko w granicach zaskarżenia, chyba że ustawa stanowi inaczej. Jeżeli środek odwoławczy pochodzi od oskarżyciela publicznego lub pełnomocnika, sąd odwoławczy może orzec na niekorzyść oskarżonego ponadto tylko w razie stwierdzenia uchybień podniesionych w

środku odwoławczym lub podlegających uwzględnieniu z urzędu. Zakaz reformationis in peius również obejmuje etap powtórnego rozpoznania sprawy przez Sąd I instancji, co z kolei reguluje art. 443 kpk.

Choć zatem poruszone powyżej zagadnienie nie będzie mogło zostać uwzględnione w przyszłym rozstrzygnięciu, które zapadnie w sprawie – a to z uwagi na przedstawione powyżej zakazy procesowe – Sąd odwoławczy pragnie na koniec zauważyć, że zaproponowane przez prokuratora formy reakcji penalnej na czyny oskarżonego nie oddawały należycie wywołanego przez tego sprawcę stopnia bezprawia. Zdziwienie zatem budzi fakt, że propozycje te znalazły uznanie Sądu Rejonowego.

A. K. B. H. B.